

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARSTVO KONKURENCE

Kotnikova 28/I, 1000 Ljubljana

T: 01 478 35 97

F: 01 478 36 08

E: uvk.mg@gov.si

www.uvk.gov.si

Številka: 306-81/2011-6
Ljubljana, 4.10.2011

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence, Kotnikova 28/I, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Urad), je na nejavni seji dne 4.10.2011 na podlagi 12. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 36/08, 40/09 in 26/11; v nadaljevanju: ZPOmK-1), v senatu pod predsedstvom Damjana Matičiča, direktorja Urada, ob sodelovanju Dajane Muženič Abramovič in Sonje Grden kot članic senata, na podlagi tretjega odstavka 46. člena v povezavi s 13. členom ZPOmK-1, v zadevi presoje koncentracije podjetij Petrol, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana, ki ga po pooblastilu zastopa P&S CAPITAL d.o.o., Slovenska cesta 56, 1000 Ljubljana, in EL-TEC MULEJ, d.o.o., elektro-termo center Bled, Pot na Lisice 7, 4260 Bled, ki ga zastopa Jože Torkar, direktor, na podlagi priglasitve koncentracije, sprejel naslednjo

ODLOČBO

1. Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence priglašeni koncentraciji podjetij Petrol, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana, in EL-TEC MULEJ, d.o.o., elektro-termo center Bled, Pot na Lisice 7, 4260 Bled, ne nasprotuje. Koncentracija je skladna s pravili konkurence.
2. Izrek odločbe se na podlagi 22. člena ZPOmK-1 objavi na spletni strani Urada.
3. Med postopkom niso nastali posebni stroški.

Obrazložitev:

I. PRIGLASITEV IN UDELEŽENCI POSTOPKA

1. Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence (v nadaljevanju: Urad) je dne 6.9.2011 prejel priglasitev koncentracije podjetij Petrol, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: Petrol) in EL-TEC MULEJ, d.o.o., elektro-termo center Bled, Pot na Lisice 7, 4260 Bled (v nadaljevanju: EL-TEC MULEJ) zaradi pridobitve večinskega lastniškega deleža podjetja EL-TEC MULEJ s strani podjetja Petrol. Priglasitelj koncentracije je podjetje Petrol.

2. V skladu s prvim odstavkom 43. člena ZPOmK-1 morajo udeleženci koncentracije le-to priglasiti pred začetkom njenega izvrševanja, vendar najpozneje v 30 dneh od sklenitve pogodbe ali objave javne ponudbe ali pridobitve kontrole, pri čemer začne rok za priglasitev teči s prvim od teh dogodkov. Priglasitev mora vsebovati vse elemente, ki jih določa vladna Uredba o vsebini in zahtevanih elementih obrazca za priglasitev koncentracije podjetij (Uradni list RS, št. 4/00; v nadaljevanju: Obrazec).

3. V primeru obravnavane koncentracije je bila dne 18.8.2011 sklenjena Pogodba o prodaji in nakupu poslovnega deleža med družbo Petrol kot kupcem in Damjanom Mulejem kot prodajalcem, in sicer glede nakupa oziroma prodaje 74,9 % poslovnega deleža podjetja EL-TEC MULEJ. Urad ugotavlja, da je bila priglasitev koncentracije, ki jo je priglasitelj oddal priporočeno na pošto dne 2.9.2011 in jo je Urad prejel 6.9.2011, pravočasna. Urad je dne 29.9.2011 in dne 3.10.2011 prejel dopolnitev priglasitve koncentracije, s čimer je priglasitev postala popolna.
4. Skladno z določili Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10; v nadaljevanju: ZUT-UPB5) je bila plačana upravna taksa po tarifni številki 48 v znesku 2.000,00 EUR.
5. Skupina Petrol se ukvarja z energetsko dejavnostjo, to je s trgovanjem z naftnimi derivati, plinom in ostalimi energenti, vključno s trgovanjem z električno energijo. Podjetje Petrol nima gospodujočega podjetja. Njegova lastniška struktura na dan 30.6.2011 je bila naslednja: Slovenska odškodninska družba 19,75 %, Kapitalska družba 8,27 %, NLB d.d. 6,06 %, Istrabenz d.d. 4,05 %, GB d.d., Kranj 4,04 %, Vizija Holding k.d.d. 3,44 %, Vizija Holding Ena k.d.d. 2,73 %, Hypo Bank d.d. 2,09 %, Nova KBM d.d. 2,06 %, ostali delničarji pa razpolagajo z manj kot dvema odstotkoma delnic družbe Petrol. Podjetje Petrol je del skupine Petrol, ki jo je poleg matičnega podjetja na dan 30.6.2011 sestavljalo podjetje Petrol Tehnologija d.o.o., ki je v 100 % lasti podjetja Petrol d.d. Podjetje Petrol Tehnologija d.o.o. s 100 % deležem izvaja kontrolo nad podjetjem Cypet Oils Ltd., ki nadzoruje naftno trgovinsko dejavnost skupine Petrol, in z 99,38 % nad podjetjem Petrol Energetika d.o.o., ki nadzoruje energetsko dejavnost skupine Petrol. Pod kontrolo podjetja Cypet Oils Ltd. je podjetje Petrol Trade HmbH, ki izvaja kontrolo nad naslednjimi podjetji, ki se ukvarjajo z naftno trgovinsko dejavnostjo na slovenskem trgu: Cypet-Trade Ltd., Petrol maloprodaja Slovenija d.o.o., Petrol skladiščenje d.o.o., Petrol VNC d.o.o. Podjetje Petrol Energetika d.o.o. izvaja kontrolo nad naslednjimi podjetji, dejavnimi v energetski dejavnosti, natančneje na področju plina in toplote: Petrol Gas Group d.o.o., Petrol Jadran Plin d.o.o., Petrol Butan d.o.o., RP plin d.o.o., Ogrevanje Piran d.o.o., v podjetju Geoplin d.o.o. ima 31,98 % poslovni delež, v podjetju Aquasystems d.o.o., ki je prisotno na področju okoljskih in energetskih rešitev, pa ima podjetje Petrol Energetika d.o.o. 26 % poslovni delež. Podjetje Petrol ima več podjetij tudi v solastništvu, in sicer: podjetje Geoengro d.o.o. skupaj s podjetjem Nafta Lendava d.o.o., podjetje Instalacija d.o.o. Koper skupaj s podjetjem Istrabenz d.d.¹ in podjetje Soenergetika d.o.o. skupaj s podjetji Doinplan d.d., Holding Slovenske elektrarne d.o.o. in Elektro Gorenjska d.d., v lasti pa ima tudi deleže v naslednjih podjetjih: 32,63 % delež podjetja Istrabenz d.d., ki se ukvarja z dejavnostjo plina in elektrike, 25 % delež v Marche gostinstvo d.o.o. in 25 % poslovni delež v podjetju Bio goriva d.o.o. Urad je dne 4.10.2011 izdal tudi odločbo o skladnosti koncentracije, ki je nastala s pridobitvijo kontrole podjetja Petrol nad podjetjem Istrabenz Gorenje. S pridobitvijo kontrole nad podjetjem Istrabenz Gorenje je podjetje Petrol pridobilo tudi kontrolo nad podjetjema Istrabenz Gorenje Inženiring d.o.o., ki se ukvarja s projektiranjem in inženiringom energetskih rešitev, in 50 % delež v podjetju GEN-I d.o.o., nad katerim izvaja kontrolo skupaj s podjetjem Gen Energija d.o.o., ki sta družbi za proizvodnjo, trženje in prodajo električne energije, ter družbe za inženiring: IG Inženiring d.o.o., IG AP d.o.o., IGENS d.o.o., Vitales RTH d.o.o. Trbovlje. Tako v skupini Petrol kot v skupini Istrabenz Gorenje pa je tudi več družb v sedežem v tujini.
6. Podjetje EL-TEC MULEJ se ukvarja z zagotavljanjem celovitih rešitev na področju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije. Svoje rešitve ponuja na področju

¹ Dne 23.9.2011 je družba Petrol d.d., Ljubljana podpisala pogodbo o nakupu 51-odstotnega deleža družbe Instalacija, d.o.o. Koper. Po izpolnitvi vseh odločnih pogojev iz pogodbe bo Petrol postal 100-odstotni imetnik družbe Instalacija, d.o.o. Vir: Ljubljanska borza, SEONET (http://seonet.ljse.si/Default.aspx?doc=SEARCH&doc_id=46307).

daljinske energetike, vodovodnih sistemov in razsvetljave, poleg tega pa zagotavlja tudi storitev energetskega upravljanja objektov. Skupino EL-TEC MULEJ poleg podjetja EL-TEC MULEJ, ki se ukvarja s projektiranjem in inženiringom energetskih rešitev in upravljanjem energetskih objektov, sestavljajo podjetja Protena d.o.o. (v mirovanju - 100 % lastniški delež), Uni Energija d.o.o. (61,49 % lastniški delež in le 40 % upravljavski delež; 34,9 % lastniški delež je v lasti podjetja Protena d.o.o.), ki se ukvarja z upravljanjem energetskih objektov Univerze v Mariboru, ter podjetja v tujini, in sicer Energoglobal d.o.o., EL-TEC MULEJ Niš d.o.o. in EL-TEC MULEJ BH d.o.o. Po izvedeni koncentraciji bo 74,9 % lastnik podjetja EL-TEC MULEJ podjetje Petrol, lastnik 19,1 % podjetja bo ostala fizična oseba Damjan Mulej, po 3 % pa bosta obdržali fizični osebi Jože Torkar in Blaženka Pospis Perpar.

7. Namen koncentracije je razvoj novih proizvodov in storitev na področju tehničnega projektiranja, svetovanja in upravljanja energetskih sistemov. Strateški cilj je, da priglasiatelj postane vodilni ponudnik navedenih storitev na trgih jugovzhodne Evrope. Z nakupom podjetja EL-TEC MULEJ bo podjetje Petrol aktivneje pristopilo k svoji dolgoročni strategiji razvoja na področju celovitih energetskih rešitev.

II. PODREJENOST ZPOMK-1

A Koncentracija

8. V obravnavanem primeru je obveznost priglasitve koncentracije nastala dne 18.8.2011 s sklenitvijo Pogodbe o prodaji in nakupu poslovnega deleža med družbo Petrol kot kupcem in Damjanom Mulejem kot prodajalcem, s čimer je podjetje Petrol pridobilo 74,9 % poslovni delež podjetja EL-TEC MULEJ.

Prav tako dne 18.8.2011 so družbeniki podjetja EL-TEC MULEJ dogovorili Družbeniški sporazum, s katerim dodatno in natančneje urejajo medsebojne odnose, način izpolnjevanja pravic in obveznosti družbenika ter pravice in obveznosti v zvezi z opravljanjem Družbe ter vodenjem in nadziranjem poslov družbe, vse z namenom doseganja skupnih ciljev, in sicer, da družba postane ena izmed vodilnih ponudnikov inovativnih energetskih rešitev na področju sistemov daljinskega ogrevanja, vodovodnih sistemov, učinkovite razsvetljave in energetskega upravljanja objektov na trgih srednje in jugovzhodne Evrope.

9. Takšna pridobitev kontrole nad drugim podjetjem pomeni koncentracijo v smislu druge alineje prvega odstavka 10. člena ZPOMK-1, ki določa, da gre za koncentracijo pri trajnejših spremembah kontrole nad podjetjem, in sicer, ko eno ali več podjetij bodisi z nakupom vrednostnih papirjev ali premoženja, s pogodbo ali kako drugače pridobi neposredno ali posredno kontrolo nad celoto ali deli enega ali več podjetij.

B Preseganje pragov po prvem odstavku 42. člena ZPOMK-1

10. ZPOMK-1 v prvem odstavku 42. člena določa, v katerih primerih morajo udeleženci koncentracije le-to priglasiti Uradu. Priglasitev je potrebna, če je skupni letni promet v transakciji udeleženih podjetij skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije presegel 35 milijonov eurov in če je letni promet prevzetega podjetja skupaj s podjetji v skupini presegel 1 milijon eurov.

11. Iz predloženih finančnih podatkov priglasitelja izhaja, da so čisti prihodki od prodaje prevzetega podjetja EL-TEC MULEJ skupaj s podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu, to je v letu 2010, na trgu Republike Slovenije znašali 9.976.329 eurov, prihodki od prodaje podjetja Petrol skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu, to je letu 2010, pa 2.763.007.124 eurov, kar pomeni, da je presežen prag 35 milijonov eurov letnega prometa, določen v prvi alineji prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1 ter hkrati prag 1 milijon eurov letnega prometa prevzetega podjetja skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije, določen v drugi alineji prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1.

12. Podrejenost koncentracije določbam ZPOmK-1 in s tem obveznost priglasitve Uradu nastane, ko sta kumulativno izpolnjena oba pogoja – pravni in ekonomski. V primeru sklenitve Pogodbe o prodaji in nakupu poslovnega deleža o nakupu 74,9 % podjetja EL-TEC MULEJ s strani podjetja Petrol sta izpolnjena oba pogoja, zaradi česar je koncentracija podjetij Petrol in EL-TEC MULEJ podrejena določbam ZPOmK-1.

III. SKLADNOST S PRAVILI KONKURENCE

A Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg

13. Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg predstavljajo tisti proizvodi oziroma storitve, ki so v očeh uporabnika z vidika lastnosti, cene in namena uporabe medsebojno zamenljivi ali nadomestljivi. Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg se lahko določi na podlagi zamenljivosti povpraševanja, zamenljivosti ponudbe, potencialne konkurence ter morebitnih ovir za vstop na trg.

14. Priglasitelj je navedel, da se dejavnosti v koncentraciji udeleženih in z njimi povezanih podjetij prekrivajo predvsem na področju zagotavljanja celovitih energetske rešitve. Kot je pojasnil priglasitelj, področja, za katerega se uporablja izraz »celovite energetske rešitve«, ne moremo šteti za upoštevni trg, saj gre dejansko za marketinški pojem, pod katerim podjetja in potrošniki razumejo skupek oziroma celoto storitev, ki vodijo do želene energetske rešitve za posamezne objekte. Zato je priglasitelj kot upoštevni trg opredelil posamezne storitve, ki se ponujajo v sklopu celovitih energetske rešitve, za katere je mogoče trditi, da so z vidika ponudbe in povpraševanja zamenljive, da zadovoljujejo enake potrebe in da so pogoji konkurence na njih homogeni. Kot upoštevna proizvodna trga je tako priglasitelj opredelil i) upoštevni trg projektiranja in inženiringa energetske rešitve in ii) upoštevni trg upravljanja z energetskimi objekti. Urad je upošteval navedbe priglasitelja v nadaljevanju opredelil navedena trga, na katerih sta prisotni obe v koncentraciji udeleženi podjetji oziroma z njima povezana podjetja – gre torej za horizontalno prekrivanje dejavnosti v koncentraciji udeleženih oziroma z njimi povezanih podjetij. Priglasitelj je navedel, da sta upoštevni trg projektiranja in inženiringa energetske rešitve in upoštevni trg upravljanja z energetskimi objekti med seboj do določene mere tudi vertikalno povezana, zato je Urad v nadaljevanju preučil tudi vertikalne povezave med trgoma in njihov morebitni vpliv na konkurenco.

LOČENOST UPOŠTEVNEGA TRGA PROJEKTIRANJA IN INŽENIRINGA ENERGETSKIH REŠITEV TER UPOŠTEVNEGA TRGA UPRAVLJANJA Z ENERGETSKIMI OBJEKTI

15. Namen storitev v okviru obeh trgov je optimizacija rabe energije v določenem objektu. Optimizacija rabe energije oziroma minimiziranje izgub energije se lahko vrši za različne energije in na različnih segmentih prenosa energije, torej na izvoru oziroma pri proizvodnji energije, pri prenosu oziroma distribuciji energije, ali pa na koncu verige, pri končnem porabniku energije. Pri tem se podjetja, ki delujejo na trgu, specializirajo na enega ali več virov energije na enem ali več segmentih verige prenosa energije od proizvajalca k uporabniku. Kot navaja priglasitelj, se po mnenju stroke inženiring in projektiranje tovrstnih energetskih rešitev in upravljanje z energetskimi objekti med seboj glede na vrsto vira in glede na segment delovanja pomembneje ne razlikujejo. To pomeni, da bi lahko podjetje, ki je specializirano za projektiranje in inženiring energetskih rešitev ali za upravljanje energetskih objektov za končne odjemalce, brez večjih dodatnih investicij in z enako izobraženim kadrom storitve projektiranja in inženiringa energetskih rešitev ter storitve upravljanja z energetskimi objekti ponudilo uporabnikom različnih virov energij in uporabnikom na različnih segmentih verige prenosa energije. Zato je priglasitelj ocenil, da je treba na upoštevna trga projektiranja in inženiringa energetskih rešitev in upravljanja z energetskimi objekti gledati kot na celoto in vanje vključiti vse ponudnike, ki delujejo in ponujajo storitve na katerikoli segmentu verige ali za katerikoli vir energije, saj se storitve inženiringa in projektiranja energetskih rešitev oziroma storitve upravljanja energetskih objektov bistveno ne razlikujejo, ne glede na to, na kateri vir se nanašajo in ne glede na to, na katerem delu verige se pojavljajo.

16. Upoštevni trg projektiranja in inženiringa energetskih rešitev je trg, na katerem nastopajo podjetja, ki se ukvarjajo s projektiranjem in inženiringom, temelječim na optimizaciji rabe energije, znižanju porabe energije ter s poudarkom na okolju prijaznimi in varčnimi rešitvami. Upoštevni trg upravljanja z energetskimi objekti pa je trg upravljanja z nepremičninami, na katerem ponudniki pri nudenju svoje storitve poudarjajo optimizacijo porabe energije in nenehno izvajajo ukrepe ter dajejo predloge za izboljšanje le-te. Vzdrževanje in popravila opreme, vgrajene z namenom znižanja porabe energije na trgu, izvajajo predvsem pooblaščenih serviserji in dobavitelji vgrajene opreme. Včasih vzdrževanje v okviru energetskega upravljanja do določene mere upravlja upravitelj, s katerim je kupec sklenil dolgoročno pogodbo o energetskega upravljanju. Nekatera podjetja izvajajo vzdrževanje tudi z lastnimi kadri.

17. Po mnenju priglasitelja je določitev dveh upoštevni trgov upravičena, saj so pogoji na trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev lahko pomembno različni od pogojev na trgu zagotavljanja splošnih storitev projektiranja in inženiringa, razlikujejo pa se tudi pogoji na trgu upravljanja energetskih objektov od drugih vrst upravljanja. Ločenost navedenih upoštevni trgov nakazuje tudi dejstvo, da se nekatera podjetja, ki ponujajo celovite energetske rešitve, ukvarjajo le s projektiranjem in inženiringom energetskih rešitev, druga pa le z upravljanjem energetskih objektov, nekatera nudijo tudi obe vrsti storitev.

18. Kot je navedel priglasitelj je treba trg projektiranja in inženiringa energetskih rešitev ločiti od trga upravljanja z energetskimi objekti, saj storitvi med seboj nista zamenljivi niti z vidika ponudnika niti z vidika potrošnika. Le redka podjetja se ukvarjajo z nudenjem obeh storitev. Priglasitelj navaja, da pa sta storitvi komplementarni v tem smislu, da podjetja, ki nudijo storitve upravljanja energetskih objektov, najamejo kot svoje podizvajalce podjetja, ki se ukvarjajo s storitvami projektiranja in inženiringa energetskih rešitev.

19. Glede na to, da v primeru priglašene koncentracije ni izkazan sum glede skladnosti koncentracije s pravili konkurence niti ob najožji opredelitvi upoštevni trgov, dokončna opredelitev trgov ni potrebna.

B Upoštevni geografski trg

20. Upoštevni geografski trg obsega območje, kjer si konkurenti na upoštevni proizvodnem oziroma storitvenem trgu medsebojno konkurirajo pri prodaji in nakupu proizvodov in storitev, na katerih so pogoji konkurence dovolj homogeni in ga je mogoče oddeliti od sosednjih območij zato, ker so pogoji konkurence na teh območjih bistveno drugačni. Dejavniki, ki so ključni pri presoji upoštevnega trga, so različne pravne zahteve, standardi, davčna bremena, transportni stroški, cenovne razlike med različnimi deli trga, tržne navade ipd.

21. Upoštevni geografski trg je priglasitelj za primer presoje koncentracije EL-TEC MULEJ in Petrol opredelil kot trg Republike Slovenije, saj gre tako na upoštevni trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev, kot tudi na upoštevni trgu upravljanja energetskih rešitev, za opravljanje storitev, ki so vezane na nacionalno ozemlje. Obe v koncentraciji udeleženi podjetji, ki sta prisotni na tem trgu, sta pri zagotavljanju teh storitev omejeni na območje Slovenije, prav tako pa zaradi omejitev, opisanih v nadaljevanju v poglavju »ovire za vstop na trg«, na nacionalnem ozemlju Slovenije delujejo pretežno slovenska podjetja. Priglasitelj navaja, da je ta trg enoten in majhen in ga ne zaznamujejo bistvene geografske ovire, zaradi katerih bi bila ponudba storitev na upoštevni proizvodni oziroma storitveni trgu lahko omejena na posamezne dele geografskega trga. Ker v zadevi priglašene koncentracije podjetij Petrol in EL-TEC MULEJ ni bila potrebna dokončna opredelitev upoštevni proizvodni oziroma storitveni trgov, tudi dokončna opredelitev geografskega trga ni potrebna, saj niti ob najožji opredelitvi upoštevnega geografskega trga ne bi bil izkazan sum glede skladnosti koncentracije s pravili konkurence.

C Presoja koncentracije

22. Urad je ugotovil, da se dejavnosti udeležencev koncentracije in z njimi povezanih podjetij prekrivajo na predvsem na področju zagotavljanja celovitih energetskih rešitev, in sicer na upoštevni trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev ter na upoštevni trgu upravljanja z energetskimi objekti, istočasno pa tudi, da sta navedena trga med seboj vertikalno povezana, zato je koncentracijo presojal na teh dveh trgih in hkrati proučil tudi vertikalne povezave med trgovoma in možne učinke na konkurenco.

23. Podjetje EL-TEC MULEJ se ukvarja z zagotavljanjem celovitih rešitev na področju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije. Svoje rešitve ponuja na področju daljinske energetike, vodovodnih sistemov in razsvetljave, poleg tega pa zagotavlja tudi storitev energetskega upravljanja objektov. Skupina Petrol se ukvarja z energetske dejavnostjo, to je s trgovanjem z naftnimi derivati, plinom in ostalimi energenti, vključno s trgovanjem z električno energijo.

Metodologija zajemanja podatkov

24. Priglasitelj navaja, da so zaradi ozko določenih upoštevni trgov podatki o velikosti trga in tržni deleži težko ugotovljivi. Nadalje navaja, da se je pri ugotavljanju velikosti upoštevni trgov in izračunu tržnih deležev opiral zlasti na javno dostopne podatke o poslovanju konkurentov in na podlagi poznavanja razmer na trgu ugotavljal vrednosti, ki jih v njihovih prihodkih predstavlja opravljanje storitev na upoštevni trgih.

25. Kot je pojasnil priglasitelj, gre v primeru upoštevne trga projektiranja in inženiringa energetskih rešitev in v primeru upoštevne trga upravljanja energetskih objektov za mlade in razvijajoče se trge, zato uradne analize le-teh za slovenski trg niso na voljo. Priglasitelj je ocenil velikost upoštevni trgov na podlagi identifikacije ponudnikov, ki na teh trgih delujejo. Tako ocena velikosti obeh trgov temelji na seštevku čistih prihodkov od prodaje vseh identificiranih ponudnikov na posameznem upoštevni trgu v določenem letu, pri čemer je priglasitelj izhajal iz izkušenj vodstva podjetij Petrol in EL-TEC MULEJ glede njihovih konkurentov na obravnavanih trgih. Podatke o čistih prihodkih od prodaje je priglasitelj črpal iz podatkovne baze GVIN, javnih evidenc AJPes-a in letnih poročil podjetij. Pri ponudnikih, ki poleg storitev projektiranja in inženiringa energetskih rešitev ter upravljanja energetskih objektov ponujajo tudi druge vrste storitev, je priglasitelj uporabil le vrednost prihodkov, ustvarjenih s tovrstnimi storitvami. Zato je priglasitelj pri ponudnikih, ki jih je ocenil kot reprezentativne na upoštevni trgu, izločil prihodke, ki se ne nanašajo na upoštevne trge. V primeru upoštevne trga projektiranja in inženiringa energetskih rešitev ni mogel natančno ugotoviti, kolikšen del celotnih prihodkov je ustvarjen s storitvami energetskih rešitev. Zato je na osnovi poznavanja panoge ocenil, da bi bila primerna ocena 30 % skupnih čistih prihodkov od prodaje, kar je upošteval pri izračunu ocene tržnih deležev. Priglasitelj navaja, da v času priglasi tve koncentracije ni imel podrobneje razdelanih prihodkov podjetij Skupine Istrabenz Gorenje, zato je pri teh podjetjih upošteval vse prihodke, ki jih ta podjetja ustvarijo. Glede na navedeno bi utegnil biti ocenjeni tržni delež podjetij skupine Istrabenz Gorenje celo nekoliko nižji, če bi uspeli natančno izločiti delež prihodkov, ki so ustvarjeni samo na obravnavanih upoštevni trgih. V primeru podjetij, ki delujejo na obeh upoštevni trgih, to je na upoštevni trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev in na upoštevni trgu upravljanja energetskih objektov, je priglasitelj prihodke od prodaje na oba upoštevna trga razdelil v razmerju ena tretjina za projektiranje in inženiring energetskih rešitev in dve tretjini za upravljanje energetskih objektov. Ocene temeljijo na ocenah podjetja EL-TEC MULEJ, ki te trge najbolj pozna in je po oceni priglasi telja najbolj kompetentno za podajanje takšnih ocen.

UPOŠTEVNI TRG PROJEKTIRANJA IN INŽENIRINGA ENERGETSKIH REŠITEV

26. Na upoštevni trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev je prisotno podjetje EL-TEC MULEJ, od podjetij skupine Petrol pa podjetji Istrabenz Gorenje Inženiring d.o.o. in Istrabenz Gorenje avtomatizacija procesov d.o.o. Priglasitelj je ocenil velikost trga projektiranja in inženiringa energetskih rešitev, in sicer glede na prihodke, ki jih ta podjetja ustvarijo z opravljanjem teh storitev. V nadaljevanju je priglasitelj podal oceno tržnih deležev v koncentraciji udeleženi h podjetij in z njimi povezani h podjetij na upoštevni trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev.

27. Tabela 1: Ocena tržnih deležev v koncentraciji udeleženih podjetij in z njimi povezanih podjetij ter konkurentov na upoštevnom trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev v letih 2008 - 2010 v %:

Podjetje	Tržni delež (glede na vrednost) v letu 2008	Tržni delež (glede na vrednost) v letu 2009	Tržni delež (glede na vrednost) v letu 2010
IMP d.d.	14,8	21,0	16,6
Imos d.d.	10,8	11,2	12,8
Rudis d.d.	8,8	8,2	11,8
DRI d.o.o.	11,5	11,4	10,0
IBE d.d.	6,1	8,4	7,4
Litostroj power	4,4	2,4	6,9
Javna razsvetljava d.d.	5,3	5,4	5,4
Projekt d.d.	np	np	3,1
EL-TEC MULEJ	6,3	8,1	6,9
IGAP	1,9	1,0	1,4
IGI	1,4	1,7	1,4
Ostali	28,70	21,20	16,30
Skupaj	100,0	100,0	100,0

Vir: Podatki priglasitelja.

28. Ocenjeni tržni delež podjetja Petrol se je na upoštevnom trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev s koncentracijo podjetij Petrol in EL-TEC MULEJ glede na podatke za leto 2010 povečal z 2,8 %, kolikor sta na tem trgu dosegli odvisni podjetji podjetja Petrol Istrabenz Gorenje avtomatizacija procesov d.o.o. (IGAP) in Istrabenz Gorenje Inženiring d.o.o. (IGI), za 6,9 odstotnih točk podjetja EL-TEC MULEJ. Tako ocenjeni skupni tržni delež v koncentraciji udeleženih podjetij in z njimi povezanih podjetij za leto 2010 znaša 9,7 %. V letu 2009 je skupni tržni delež v koncentraciji udeleženih podjetij in z njimi povezanih podjetij na tem trgu znašal 10,8 %, v letu 2008 pa 9,6 %. Največjega konkurenta na tem trgu v koncentraciji udeleženima podjetjema predstavlja podjetje IMP d.d., ki je leta 2010 doseglo 16,6 %, drugi največji konkurent je bilo v letu 2010 podjetje Imos d.d. z 12,8 %, sledil je Rudis d.d. z 11,8 % in DRI d.o.o. z 10 %. Ta podjetja so bila med največjimi konkurenti v koncentraciji udeleženih in z njimi povezanih podjetij tudi v letih 2009 in 2008.

29. Glede na navedeno koncentracija podjetij Petrol in EL-TEC MULEJ na upoštevnom trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev ne bo moglo imeti za posledico ustvarjanja ali krepitve prevladujočega položaja, saj je na trgu prisotnih več konkurentov, ki so po tržni moči vsaj enaki v koncentraciji udeleženim in z njimi povezanim podjetjem.

UPOŠTEVNI TRG UPRAVLJANJA Z ENERGETSKIMI OBJEKTI

30. Na upoštevnom trgu upravljanja z energetskimi objekti delujeta od podjetij skupine Petrol podjetji Petrol Energetika d.o.o. in Petrol Tehnologija d.o.o., s strani prevzetega podjetja pa podjetja EL-TEC MULEJ, UNI energija d.o.o. in Soenergetika d.o.o. Priglasitelj je ocenil velikost trga upravljanja z energetskimi objekti in tržne deleže v koncentraciji udeleženih podjetij in z njimi povezanih podjetij.

31. Tabela 2: Ocena tržnih deležev v koncentraciji udeleženih podjetij in z njimi povezanih podjetij ter konkurentov na upoštevem trgu upravljanja z energetske objekti v letih 2008 - 2010 v %:

Podjetje	Tržni delež (glede na vrednost) v letu 2008	Tržni delež (glede na vrednost) v letu 2009	Tržni delež (glede na vrednost) v letu 2010
SPL Ljubljana	13,6	15,3	15,5
Metronik d.o.o.	10,6	8,3	8,8
Domplan d.d.	21,2	12,9	8,6
Klima Petek d.o.o.	9,2	8,6	7,2
ZPO Celje	5,0	6,0	6,6
Enos d.o.o.	0,0	5,0	6,2
STANINVEST d.o.o.	5,7	6,3	6,1
Inea d.o.o.	5,6	5,3	6,0
Energetka Ljubljana	7,1	7,5	5,8
Aktiva upravljanje d.o.o.	np	np	4,9
Metalka d.o.o.			3,0
EL-TEC MULEJ	1,4	1,8	2,6
UNI energija d.o.o.	0,0	0,0	0,8
Petrol Energetika	0,0	1,2	2,6
Petrol Tehnologija	0,0	0,0	0,0
Ostali	20,6	21,8	15,30
Skupaj	100,0	100,0	100,0

Vir: Podatki priglasitelja.

32. Ocenjeni tržni delež skupine Petrol na upoštevem trgu upravljanja z energetske objekti je v letu 2010 znašal 2,6 %, ki ga je doseglo podjetje Petrol Energetika, tržni delež prevzetega podjetja pa je preko podjetij EL-TEC MULEJ in UNI energija d.o.o. znašal 3,4 %. Navedeno pomeni, da se bo tržni delež podjetja Petrol na upoštevem trgu upravljanja z energetske objekti s koncentracijo povečal z 2,6 % na 6 % (oziroma 11,8 %²). V letih 2008 in 2009 je bil ocenjeni skupni tržni delež v koncentraciji udeleženih in z njimi povezanih podjetij na tem trgu še nižji in je znašal 3 % v letu 2009 in 1,4 % v letu 2008. Prvi največji konkurent na tem trgu je v letu 2010 dosegel 15,5 % delež, in sicer je bilo to podjetje SPL Ljubljana, ki je imelo tudi v letih 2008 in 2009 le nekoliko nižji tržni delež. Drugi konkurent na tem trgu je glede na ocenjene podatke priglasitelja podjetje Metronik d.o.o. z 8,8 %, sledi Domplan d.d. z 8,6 % in Klima Petek d.o.o. s 7,2 %. Navedena podjetja so predstavljala največje konkurente v koncentraciji udeleženim in z njimi povezanim podjetjem tudi v letih 2008 in 2009.

33. Tudi na upoštevem trgu upravljanja energetske objekti koncentracija podjetij Petrol in EL-TEC MULEJ ne bo imela za posledico ustvarjanja ali krepitev prevladujočega položaja, kar bi lahko imelo za posledico izločitev ali bistveno zmanjšanje učinkovite konkurence na trgu.

² Priglasitelj je obrazložil, da so v izračunu večjega tržnega deleža, ki znaša 11,8 %, upoštevani vsi čisti prihodki od prodaje podjetja EL-TEC MULEJ na trgu upravljanja energetske objekti, pri izračunu nižjega tržnega deleža 6,0 % pa so pri izračunu izločeni prihodki od prodaje, ki so bili ustvarjeni s poslovanjem s hčerinsko družbo UNI energija d.o.o.

Ovire za vstop na trg

34. Poslovanje na obeh upoštevnihih trgih je projektne narave, zato so cene v veliki meri odvisne od narave in velikosti posameznega projekta. Enega pomembnejših kupcev podjetij, ki delujejo na opredeljenih upoštevnihih trgih, predstavlja javni sektor, zato se večji delež tovrstnih del izvaja na podlagi javnih razpisov. Kot navaja priglasitelj, sta upoštevna trga odprta trga in bistvenih ovir za vstop na trg ni. Po navedbah priglasitelja v prihodnosti vstop na področje učinkovitih energetskih rešitev načrtuje

za vstop na slovenski trg projektiranja in inženiringa energetskih rešitev kot tudi na trg upravljanja z energetskimi objekti pa se zanimajo tudi tuja, na tem področju vodilna, podjetja. Če se za vstop po mnenju podjetja EL-TEC MULEJ ne bodo odločila, če ne bo prišlo do spremembe zakonodaje, ki po mnenju priglasitelja predstavlja največjo oviro pri vstopu na slovenski trg projektiranja in inženiringa energetskih rešitev in na upoštevni trg upravljanja z energetskimi objekti. Priglasitelj meni, da bi tuja podjetja, ki imajo tovrstne storitve razvite, lahko brez večjih dodatnih naporov istovrstne storitve ponudila tudi kupcem v Sloveniji, vendar sedanja zakonodaja ni naklonjena spodbujanju projektov celovitih energetskih rešitev. Javne ustanove, ki so poleg industrije glavni porabnik energije, so navadno prve, katere tovrstne rešitve zanimajo, saj se tako zmanjšuje poraba energije, kar daje zgled večje okoljske ozaveščenosti. Ker pa javne institucije nimajo na voljo neomejenih sredstev za podpiranje projektov zmanjšanja energijske porabe in ker energetske rešitve zahtevajo relativno visoke začetne investicije, si jih javne ustanove mnogokrat ne morejo privoščiti. Zaradi podobnih problemov so podjetja na tujih, s tega vidika razvitejših, trgih uvedla poslovni model pogodbenega zagotavljanja prihrankov, ki kupcu (javni ustanovi) omogoča, da začetno investicijo v energetsko rešitev odplačuje iz svojih prihrankov, ustvarjenih pri porabi energije na dolgi rok, ki nastanejo iz te investicije. Kot navaja priglasitelj, zakonodaja v tujini tovrstno financiranje javnih ustanov spodbuja in ga obravnava kot del poslovanja oziroma poslovnega dolga podjetja, medtem ko slovenska zakonodaja tovrstne poslovne modele obravnava kot zadolževanje javnih ustanov in podjetij, zaradi česar tuji ponudniki iz razvitih držav na naš trg ne vstopijo, saj je njihov potencial ob tovrstnih omejitvah majhen. Za novonastala podjetja največjo oviro pri vstopu na trg predstavlja poleg zakonodaje relativno visok potrebni začetni vložek, saj so projekti s področja učinkovite rabe energije običajno dolgoročne narave, zato so v fazi zagona potrebna določena zagonska sredstva, da lahko podjetje začne uspešno poslovati. Dodatna omejitev pa je tudi primeren in dovolj usposobljen kader, ki je pri nujenju tovrstnih storitev ključen in brez katerega je izvajanje tovrstne dejavnosti praktično nemogoče.

35. V primeru obeh upoštevnihih trgov, upoštevne trga projektiranja in inženiringa energetskih rešitev ter upoštevne trga upravljanja energetskih objektov, gre za trge v zagonu, ki so po Evropi (Italija, Nemčija, Avstrija, Španija, Francija) precej bolj razviti. Kot je navedel priglasitelj, predstavlja glavno oviro za razvoj teh trgov v Sloveniji zakonodajna ureditev, ki podjetjem otežuje razvijanje različnih poslovnih modelov za uvajanje tovrstnih rešitev pri kupcih. Tudi rast teh trgov je odvisna od sprostitve tovrstnih zakonodajnih omejitev. Poleg tega bo po navedbah priglasitelja na rast teh trgov v bodoče vplivala tudi rast cen energije, ki predstavlja pomemben strošek v gospodinjstvih, v javnem sektorju in v podjetjih, zaradi česar bodo vsi ti subjekti skušali več sredstev namenjati investicijam, povezanim z zmanjšanjem porabe energije in učinkovitejšo rabo le-te. Priglasitelj na osnovi predvidevanj podjetja EL-TEC MULEJ navaja, da naj bi bila povprečna stopnja rasti na obravnavanih trgih 15 %. Ocenjuje pa, da bi v primeru ugodne spremembe nacionalne zakonodaje na tem področju lahko zrasla tudi za 100 %. V tem primeru bi se povečala tudi konkurenca na obeh upoštevnihih trgih, saj v sosednjih državah na tem področju deluje veliko razvitih podjetij, ki se za vstop na slovenski trg ne odločijo ravno zaradi problematične nacionalne zakonodaje.

VERTIKALNA POVEZANOST UPOŠTEVNEGA TRGA PROJEKTIRANJA IN INŽENIRINGA ENERGETSKIH REŠITEV IN UPOŠTEVNEGA TRGA UPRAVLJANJA ENERGETSKIH OBJEKTOV

36. Podjetje EL-TEC MULEJ skupaj s svojimi odvisnimi podjetji deluje na obeh upoštevnihih trgih, konkurenčna podjetja pa večinoma delujejo le na enem izmed upoštevnihih trgov, z izjemo podjetij Klima Petek d.o.o. in Energen d.o.o., ki prav tako delujeta na obeh upoštevnihih trgih. Tudi podjetja skupine Petrol so bila doslej dejavna le na enem izmed upoštevnihih trgov, in sicer na trgu upravljanja z energetskimi objekti. Glede na navedeno lahko zaključimo, da je po izvedeni koncentraciji, glede na to, da podjetja skupine Petrol doslej niso bila prisotna na trgu upravljanja energetskih objektov, pričakovati nekoliko povečan obseg vertikalne integracije, saj je podjetje EL-TEC MULEJ bilo že pred koncentracijo prisotno na obeh upoštevnihih trgih, torej tudi na upoštevnihih trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev. Pri tem bosta podjetji, udeleženi v koncentraciji, skušali doseči sinergijske učinke na področjih, za katera sta specializirani – Petrol kot investitor v izgradnjo sistemov in infrastrukture, EL-TEC MULEJ pa kot izvajalec projektantskih in inženirskih storitev ter storitev upravljanja.

37. Priglasitelj navaja, da bi lahko do določenih vertikalnih učinkov prihajalo tudi med upoštevnihih trgov upravljanja energetskih objektov oziroma med upoštevnihih trgov projektiranja in inženiringa energetskih rešitev na eni strani in trgov dobave energije na drugi strani. Podjetja, ki delujejo na trgu projektiranja in inženiringa energetskih rešitev ter upravljanja z energetskimi objekti bi lahko poskušala za svojega kupca optimizirati porabo energije na način, ki bi vključeval tudi predloge za zamenjavo ponudnika določenega vira energije. Glede na to, da se nekatera podjetja v skupini Petrol kot tudi v skupini EL-TEC MULEJ ukvarjajo z dobavo in distribucijo različnih virov energije, bi lahko takšna vertikalna razmerja lahko imela določen učinek na konkurenco kot tudi na trg dobave energije. Hkrati pa priglasitelj ugotavlja, da dejanska povezava med upoštevnihih trgov in trgi dobave energije dejansko ni prisotna. Ponudniki, ki nudijo storitve opredeljenih upoštevnihih trgov v okviru optimizacije zasledujejo zmanjšanje količinske porabe energije. Zato že v osnovi ni interesa, da bi se trgi med seboj povezali in pri končnem uporabniku promovirali zamenjavo ponudnika energije, saj je v interesu dobaviteljev energije čim višja poraba s strani končnih uporabnikov. Naročnik storitev obdrži diskrecijsko pravico izbora dobavitelja energije.

38. Glede na to, da so tržni deleži v koncentraciji udeleženih podjetjih nizki in na obeh upoštevnihih trgih obstajajo konkurenti, ki dosegajo višje tržne deleže na posameznem upoštevnihih trgu, obravnavana koncentracija ne bo mogla povzročiti oviranja konkurentov pri dostopu do virov nabave oziroma do strank, skratka ne bo mogla imeti negativnih vertikalnih učinkov za konkurenco.

39. Koncentracija podjetij Petrol in EL-TEC MULEJ bo s tehnološkega vidika privedla do razvoja, ki ga nobeno od v koncentraciji udeleženih podjetij samo ne bi zmoglo. Pri tem bo podjetje Petrol podjetju EL-TEC MULEJ nudilo predvsem finančna sredstva za nadaljnje raziskave, katerih je slednjemu do sedaj primanjkovalo, podjetje Petrol pa bo s tem pridobilo dodatno znanje, katerega do sedaj ni posedovalo. Z razvitejšimi tehnološkimi rešitvami bosta podjetji lahko dosegali še večje prihranke pri energiji, koncentracija pa bo pripomogla tudi k zmanjšanju odvisnosti Slovenije od uvoza energijskih virov. Glede na rastočo ceno energetskih virov bo koncentracija tudi pozitivno vplivala na porabo javnega sektorja, ki bo iz naslova energije privarčevana sredstva lahko namenil investicijam v druge panoge z višjo dodano vrednostjo ter s tem spodbujal gospodarski napredek.

40. Na podlagi posredovanihih podatkov priglasitelja koncentracije in ob upoštevanju drugih razpoložljivih podatkov Urad sklepa, da pridobitev večinskega poslovnega deleža podjetja EL-TEC MULEJ s strani podjetja Petrol ne predstavlja nevarnosti ustvarjanja oziroma krepitve

prevladujočega položaja, kar bi povzročilo izločitev ali bistveno zmanjšanje učinkovite konkurence na proizvodnih oziroma storitvenih trgih udeležencev koncentracije.

IV. ZAKLJUČEK

41. Ob upoštevanju razpoložljivih podatkov Urad ugotavlja, da v zvezi z obravnavano transakcijo ni izkazan resen sum o neskladnosti koncentracije s pravili konkurence, zato je odločeno, kot izhaja iz izreka te odločbe.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper to odločbo je dovoljeno vložiti tožbo pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije, Tavčarjeva 9, 1000 Ljubljana v roku 30 dni od dneva vročitve odločbe. Tožba se v dveh izvodih vloži pri sodišču ali pa se pošlje po pošti. Šteje se, da je bila tožba vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto.

Damjan Matičič
DIREKTOR

Vročiti:

- Petrol, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana;
po pooblaščenju: P&S CAPITAL d.o.o., Slovenska cesta 56, 1000 Ljubljana – osebno po ZUP.

Vložiti:

- zbirka dokumentarnega gradiva, tu.